

COMMENTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA ¹⁴

DE ⁴⁵⁸
^{1797, 2}

ACCEPTATIONIS,

QVAM VVLGO VOCANT,

NECESSITATE IN DONATIONIBVS
MORTIS CAUSA

QVAM

SVB AVSPICIIS REGIIS

ILLVSTRIS IVRISCONSVLTORVM ORDINIS
AVCTORITATE

PRO

SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS

RITE CAPESSENDIS

PVBLICE DEFENDET

DIE XXX DECEMBRIS MDCCCXCVII

DETLEVICVS FRIDER. DREVES

BOICEVRO - MEGAPOLITANVS.

GOTTINGAE

TYPIS IOANN. CHRISTIAN. DIETERICH.

COMPTON'S PATENT MANUFACTURING

REGISTERED TRADE MARK

MANUFACTURED IN GREAT BRITAIN
BY THE PATENT MANUFACTURING CO. LTD.

REGISTERED TRADE MARK
MANUFACTURED IN GREAT BRITAIN
BY THE PATENT MANUFACTURING CO. LTD.

REGISTERED TRADE MARK
MANUFACTURED IN GREAT BRITAIN
BY THE PATENT MANUFACTURING CO. LTD.

REGISTERED TRADE MARK
MANUFACTURED IN GREAT BRITAIN
BY THE PATENT MANUFACTURING CO. LTD.

REGISTERED TRADE MARK
MANUFACTURED IN GREAT BRITAIN
BY THE PATENT MANUFACTURING CO. LTD.

AD
PATREM OPTIMUM ATQUE INDVLGENTISSIMUM

VIRVM SVMMÆ REVERENDVM

PETRV M
SIMONEM DREVES

SACRORVM CIVITATIS BOICEVVRGENSIS MINISTRVM
PRIMARIVM EIVSDEMQUE DIOECESIS PRAEPOSITVM

HASCE STUDIORVM ACADEMICORVM

PRIMITIAS QVALESCVNQVE

VT PIETATEM PROBAREM

MITTO

A V C T O R.

Ad
prom
cunq
ram,
ciuili
vtran
tantu
amor
cui o
rem
triam
que o
magn
lestis
bet b
spatic
culae
Index
bus s

Praemonenda.

Ad dissoluendum tandem nomen, quod promissa ante aliquot abhinc menses qualicumque commentatione inaugurali contraxeram, questionem mihi ex prudentiae iuris civilis ambitu tractandam elegi, de qua in utramque partem multa sunt disputata disputanturque quotidie; quæ tamen, — nisi me amor negotii suscepti fallat — haud indigna, cui operam etiam meam, nescio quam, darem atque tribuerem. Ceterum mihi in patriam citius, quam putaram, redeunti, eamque ob causam occupationibus impedito non magnis illis quidem, sed multis tamen et molestis, materies in qua versari iuvat hoc habet boni et commodi, ut breviori temporis spatio possit absolui, quam aliae iuris particulae, quæ melioris frugis facile viderentur. Index ipse dissertationis, me eorum a partibus stare indicit, qui petitis sumtisque ex le-

gibus ac negotii natura argumentis, mutuam
 consensum in donatione mortis causa neces-
 sarium contendunt. Itaque ingenue fateor,
 hoc tantum me agere atque spectare — quod
 consilium etiam vanitatis quamuis notam ef-
 fugere videtur — ut, quibus sententia, cui sub-
 scripsi, possit defendi rationibus, iusto ordine
 atque oratione perspicua legeretur et mecum
 iam bene praeclareque agitur, si huncce finem
 sim consecutus. Ignoscas, benevole lector,
 qua humanitate es, temporis angustiae, meae
 que festinationi, si summa in excolendis ope-
 ribus manus haud omnino perspiceretur.

Instituti ratio.

Consideratis recte ac diligenter omnibus, quae in materia, quam subiecinus sunt attendenda, non dubitamus, quin ea probetur ratio, quam de industria nos sumus secuti. Descripsimus enim totum libellum in partes duas, quarum priorem quaestionem continentem: vtrum in donatione in genere, mutuus requiratur consensus, quem acceptationem sunt qui dicant; an aduentitia tantum sit haec donatarii declarata voluntas? excipiet pars altera, in qua explicanda praecipue versetur. Nam cum in promptu sit intelligere, donationem causa mortis partem esse atque formam generis distributi, scil. donationis, illa ab hac non optime potest diuelli, imo praemittenda videtur. Sed vereor ne sint fortassis, qui dicant inesse hinc argumentorum dispositioni quandam principii petitionem, quippe cum de eo vel maxime disputaretur, vtrum mortis causa donatio, donationibus sit adnumeranda, an alius negotii

negotii naturam induat? quod tamen nobis, nil in fronte libelli hac ex re colligentibus minime vitio verti potest.

§. 2.

Notio donationis in genere et deinde donationis inter vivos definitio.

Placet igitur, vt. distinctam eius de quo agitur comprehensam animo habeamus notionem et insignitam, ante definire: quid sit donatio. Donatio in sensu lato est *actus, quo alicui res gratis traditur.* In sensu speciali, quod nos hoc loco vtimur est *a) conuentio, de re in alterum gratis transferenda.* Hocce donationis genus duas complectitur partes, scilicet mortis causa donationem, quam inter vivos vocant et mortis causa donationem. Illa est *b) rei datio vel premissio ex mera liberalitate et munificencia hac mente facta, vt nullo casu recipiatur.* *Propria c) legibus etiam appellatur haec donatio Mortis causa donatio autem est hoc modo facta.*

a) Cf. §. 533 Inst. WALDECKII, Viri illustres, praecipue de rebus pic colendi et amandi.

b) HOFACKERI Principia iuris ciuilibus Romano-Germanicis T. II. §. 987.

c) L. I. pr. D. de donationibus. Alias quoque simpliciter dicitur (L. 20. §. 5. D. fam. ercisc.) et mera atque absoluta (L. 35. §. 2. D. de mort. caus. donat.)

obis, *donatio d*), *vt non, nisi morte donantis ante*
donatarium firmetur --- et impropria *e*) est
 ex adiectione causae futurae. Sed fusius de
 hac donationis forma postea agetur.

§. 3.

Quaedam de vocabulo acceptationis.

Operae pretium videtur paucula adicere
 de vocabulo *acceptationis*, ne hoc omittentes
 aliquid neglexisse videamur. Quod attinet ad
 vocabulum *acceptare*, quod hic consensum
 exprimit, quo donatarius collatam in se a do-
 natore liberalitatem rati habet eamque rati ha-
 bitionem vel verbis, vel factis declarat; nec
 quisquam iure quodam infitias ire mihi vide-
 tur, hoc Latii fines transcendere *f*). Non
 ignorat quidem aurea illa, quam vocamus
 aetas, vocabulum *acceptare*, sed plane alia

A §. 1. usur-

d) HOFACKER loc. cit. §. 1008.

e) Cf. 1. pr. D. de donat. Dat aliquis, vt tunc demum
 accipientis fiat, cum aliquid secutum fuerit; non pro-
 prie donatio appellabitur, sed totum hoc *donatio sub*
conditione est. Item cum quis ea mente dat, vt statim
 quidem faciat accipientis, si tamen aliquid factum fue-
 rit, aut non fuerit; velit ad se reuerti: non proprie
 donatio dicitur, sed totum hoc donatio est quae sub
 conditione soluitur: qualis est mortis causa donatio.

f) Cf. WINCKLERI Progr. de donatione et aduersus eius
 acceptationem obseruationes grammaticae.

vsurpauit significatione. Latinum nempe est et apud satis bonos repertum auctores, si pro-
frequenter vel iterato accipere adhibetur g). ---
 Sed cum multa ex officina recentiorum iure
 consultorum barbariei sordibus inquinata in
 scholis recepta inueniantur, quae illi optimi
 non habent nomina, hancce quoque vocabuli
 veteribus incognitam significationem adoptare,
 etiam ad polite disserendi facultatem adspi-
 ranti nulla religio videri potest. Ceterum hoc
 est certissimum, rem ipsam legibus esse fun-
 datam, etiamsi alia legantur nomina.

§. 4.
*Quaestio explicatur: an ex gentium iure ad donatio-
 nem perficiendam donatarii consensus requiratur?*

Sequitur vt cognoscatur quam breuissime
 atque definiatur quaestio: an ex iure gen-
 tium, ius naturae quod dicant, ad perficien-
 dam donationem acceptatio requiratur? quod
 affirmandam ex eo putamus, quod ex ipsa
 notione donationis iusta eluceat atque appa-
 reat, donationem ad conuentiones pertinere,
 quae absque mutuo paciscentium consensu ne
 cogitari quidem possunt h). — Opponunt qui-
 dam

g) PLAVTVS Pseud. II. 2. 3.

h) Cf. ill HUFELANDII *Lehrsätze des Naturrechts*. 2. Aufl.
 § 635. coll. §. 299.

dam temere praesumendum esse semper in donatione donatarii consensum, quippe cum nec quisquam tam stulte agere possit, vt liberalitatem in se collatam recuset; quod tamen non eo valet, vllam vt necessitatem accipiendi cuiquam adferat i); praesertim cum multae etiam donationem recusandi causae occurrant, quas hic enumerare non attinet.

§. 5.

Ex iure Romano donationes pactisque adnumerantur.

Iam progrediamur ad id, quod caput est in quaestione definienda, scil. ad iuris Romani fontes; ibique multa ad sententiam de acceptationis necessitate defendendam atque argumentis suffulciendam adiumenta inveniuntur atque praesidia, inter quae primus locus huic rei tribuendus videtur, quod plures Codicis iuris Romani leges donationes conventionibus pactisque adnumerent -- id quod etiam iuris gentium praeceptis (vti ex antea monitis pateat) atque sanae rationi quam

FICHTER, acutissimi Philosophi Ienensis, *Grundlage des Naturrechts nach Principien der Wissenschaftslehre.* Th. 2. p. 98. 99.

i) Gundlingiana St. 29. Quaest. *Ob in Schenkungen Acceptation nothwendig?* §. 3.

quam maxime consentaneum est. Vt alias
taceam ad propositum nostrum has tantum
laudare leges sufficiet: IUSTINIANI Imperato-
ris haec leguntur legis verba k): "*Contractus*
„venditionum vel permutationum vel dona-
„tionum quas imitari non est necessarium"
et s. p.

Iisdem nititur principiis eiusdem legislato-
ris sententia, constituentis l): "Si quis em-
„tionis, vel *donationis* vel alterius cuiuscum-
„que *contractus* titulo rem aliquam bona fide
„per decem vel viginti annos possederit, et
„longi temporis exceptionem contra dominos
„eius, vel creditores hypothecam eius prae-
„tendentes sibi adquiserit; posteaque for-
„tuito casu possessionem eius rei perdidit,
„posse eum etiam actionem ad vindicandam
„rem eandem habere sancimus."

Vocabulum *contractus* hoc loco sumi la-
tiori sensu facile intelligitur, quo etiam pacta
simplicia complectitur. --- Hisce ex legibus
facile argumentari potest pro acceptationis
necessitate m). Sicuti enim sine utriusque vel
contra-

k) L. 17. C. de Fide Instr.

l) L. 3. pr. C. de praescript. xxx vel xx annorum.

m) BAYER Prog. de forma donationis causa mortis — in
Opusc. T. I. p. 286.

contrahentis vel paciscentis consensu, neque contractus, neque pactum subsistit; ita consensus donatarii adeo est necessarius, ut ille omissa voluntatis suae manifestatione, non habeat ius perfectum ad rei donatae traditionem exigendam.

§. 6.

Leges citantur in quibus directe ad donationem ineundam acceptatio praescribitur.

Sed mittimus hoc, quod nihil necesse habemus pluribus persequi, donationes legum auctoritate conventionibus tanquam partes esse subiectas; alii etiam inveniuntur loci, ex quibus quam luculentissime perspici potest, utriusque consensum, et donantis et donatarii, ad donationem perficiendam necessarium esse. Diserte statuit IAVOLENVS: "In omnibus rebus, quae dominium transferunt, concursat oportet, adfectus ex utraque parte contrahentium: quam siue ea venditio, siue donatio, siue conductio, siue quaelibet alia causa contrahendi fuit, nisi animus utriusque consentit, non perducitur ad effectum id quod inchoatur non potest." --- Iisdem nititur rationibus Constantini imperatoris responsum o) haec verba

a) L. 55. D. de oblig. et act.

e) L. 26. C. de Donat.

verba continens: "Si quis in emancipatum
 „minorem, priusquam fari possit aut *habere*
 „*rei, quae sibi donatur, affectum, fundum*
 „crediderit conferendum, omne ius compleat
 „instrumentis ante praemissis. Quod ius per
 „cum seruum, quem idoneum esse constite-
 „rit, transigi placuit, vt per eum infanti ad-
 „quiratur." Haec serui substitutio non requi-
 ritur ad donationem per traditionem consum-
 mandam, sed vt seruus infantis, quia hic
 fari aut consentire nequit suppleat affectum
 i. e. consensum atque tum demum donatio
 transacta et perfecta censeatur; quo nihil pot-
 est esse clarius.

§. 7.

Continuatio.

Non contemnendum etiam argumentorum
 cumulum hisce in legibus, quibus nostra sen-
 tentia, nisi simpliciter, aliquo tamen modo
 probetur et quae nulla indigent interpreta-
 tione, inuenies *p*): "Non potest liberalitas no-
 „lenti adquiri." -- Aptiora tamen ad consensus
 donatarii necessitatem probandam Pauli viden-
 tur verba *q*): Absenti, siue mittas, qui ferat, si-
 „ve
 „)

p) L. 19. §. 2. D. de Donat.

q) L. 10. D. de Donat.

„ve quod ipse habeat, sibi habere eum iu-
 „beas, donari recte potest. Sed si *nescit rem,*
 „*quae apud se est, sibi esse donatam, vel mis-*
 „*sam sibi non acceperit: donatae rei dominus*
 „*non fit, etiamsi per seruum eius, cui dona-*
 „*batur missa fuerit: nisi ea mente seruo eius*
 „*data fuerit, vt statim eius fiat r).*”

§. 8.

Sublata Cincia lex nil valet ad acceptationis inutili-
tatem probandam.

Sunt qui ex legis Cinciae abolitione no-
 strae sententiae contrarium probare studeant s),
 valde errantes, cum huiusce legis historiam
 indolemque haud cognoscere videantur. Ante
 legis Cinciae tempora ad donationem perfici-
 endam stipulatio t) tantum, vt omnes ei
 darentur effectus ciuiles requirebatur. Cincia
 deinde lex, vt aliquo modo donationes im-
 pediret u), quarum multitudo reipublicae de-
 trimenti

r) Cf. DOMAT Les loix ciuiles dans leur ordre naturel. Nou-
 uelle Edition. Paris 1777. T. I. p. 121.

s) a LUDWIG D. de differentiis iuris Romani et Germani-
 ci in donat. et barbari adnexus acceptatione. Diff. I.

t) De legis Cinciae indole cf. BRUMMER ad Legem Cinciam.

u) Eadem fortassis ratio L. 29. C. de Dorat., qua est cau-
 tum, vt donatio 500 solidorum modum excedens actis insi-
 nuetur

trimenti aliquid adferre visa *mancipationis* etiam atque *solemnis traditionis* adiecit necessitatem. Sublata temporis progressu Cincia lege, scil. qua civium libertas nimis arcta, omnia paullatim ad pristinum statum redacta sunt, et Iustinianus Imperator *v*), nudo donationis pacto eandem vim quae stipulationis contractui inest attribuit, ita vt hodie donatio ad legitima pacta fit referenda. Quamvis ex re quis vilo iure potest colligere mutuo paciscentium consensus necessitatem esse sublata? et donatarii consensu nunquam opus fuisse, nisi per longius intervallum illud, quod inter primam Cinciae legis promulgationem et abolitionem intercesserat?

§. 9.

Pars dissertationis altera, in qua de acceptationis necessitate in mortis causa donationibus agitur.

Hactenus de consensu donatarii in donatione in genere necessario. Deinceps --- erat propositum --- de acceptationis necessitate in m. c. donatione agimus, ad quam procedendum

nuetur publicis. Plures vero donationes diversis temporibus factae D. solidos excedentes insinuatione non indigent, si modo una donatio in fraudem legis in plures non sit diuisa. L. 34. §. 3. eod.

v) Nov. 162.

bandam pars dissertationis prior maximi est momenti. Nam si modo euicerim, vt donatio in genere donatarii requirat consensum, atque sine eo ne intelligi quidem possit, facile inde colligi potest, eadem principia, rationes easdem in m. c. donatione valere, quippe quae illius pars est subiecta, quod in hac dissertationis sectione pluribus persequi animus est. Omnibus numeris aptam et absolutam non inuenimus in legibus m. c. donationis definitionem; fundata tamen legibusque negotii naturae conueniens adoptata videtur definitio, secundum quam mortis causa donatio haec est, *quae ea fit lege, vt non, nisi morte donantis ante donatarium perfecta sit* (x). Itaque ex ipsa definitione consequitur, tamque per se clarum est, mortis causa donationi tacitam adnexam esse conditionem futuram: vt donatio non prius perfecta sit, quam si *donatori non reuocanti donatarius peruixisset* (z). Ad mortem vsque eam semper

per

2) Cf. ill. WALDECKII Instit. §. 333.

LAVTERBACH D. de mortis causa donatione.

FROMMANN D. Different. primar. donationis simplicis et mortis causa. Tub. 1674.

3) Singulati quidem modo haec m. c. donationis indoles legibus explicatur hisce verbis: "Mortis causa donatio

B

est,

per renocare licet a), siue fiat *expresse*, siue *tacite*, ita vt ipsa traditione b) rei donatae facta nihil mutetur, quia traditio iustae causae s. tituli sequitur naturam.

§. 10.

Tres mortis causa donationis partes.

Satis quidem constat inter omnes, qui inter *Ictos* nomen profitentur suum, ipsa legum auctoritate m. c. donationem tres praecipue in partes esse distribuendam. Prima autem eam continet m. c. donationem, cum quibus nullo praesentis periculi metu conterritus, se sola mortalitatis cogitatione commotus donat. Altera est, cum quis imminente periculo commotus ita donat, vt statim fiat accipientis re-

„est, cum quis habere se vult, quam eum cui donat, magisque eum cui donat, quam heredem suum.“ L. 1. pr. D. d. m. c. donat.

- a) Cf. 29. D. eod. vbi Vlpiniani sunt verba: „Si mortis causa res donata est, et conualuit qui donauit, videtur, dum an habeat in rem actionem? Et si quidem quae sic donauit, vt si mors contigisset, tunc habere, cui donatum est: sine dubio donator poterit rem vindicare: mortuo eo tunc is, cui donatum est. Si vero sic, vt iam nunc haberet, redderet si conualuisset, vel de proelio, vel peregre rediisset; potest defendere in rem competere donatori, si quid horum contigisset: interim autem ei, cui donatum est.“

b) L. 16. l. 30. D. de m. c. donat.

donatae dominium scil. reuocabile, vsque ad mortem donantis ex mortis causa donationis indole atque natura. Tertia denique m. c. donationis pars intelligitur, *si quis periculo motus non sic dat, vt statim faciat accipientis, sed tunc demum, cum mors fuerit insecuta c)*. Maximum autem inter primam et tertiam m. c. donationis formam intercedit discrimen, in eo consistens, quod illa sola reuocatione probata irrita fiat; haec autem cessante periculo, cuius intuitu donatum fuerat *spon te reuocata d)* censeatur.

§. II.

Dissimilitudo inter m. c. donationem et capionem.

Huc pertinet quaestio etiam breuiter explicanda atque soluenda: quodnam sit discrimen inter m. c. capionem et donationem causa mortis e)? Cognata quidem m. c. donationi est eique non plane absimilis mortis causa *capio* videtur, quae significatione generali *ac cepta* omnem denotat acquisitionem, quae
B 2 propter

e) Iisdem fere vsus sum verbis in constituendis m. c. donationis partibus, quibus *VLP IANVS* m. c. donationem in tres diuidit partes in Leg. 2. D. de m. c. Donat.

d) L. 29. D. eod.

e) *IO. FRID. LOEFFLER* D. de mortis causa capionibus Lips. 1751.

propter mortem alterius sit *f*). et complectitur hereditatem, legatum, fideicommissum ipsamque, de qua sermo est, mortis causa donationem *g*). In sensu strictiori acquisitionem denotat, quae non ob mortem eius, qui liberalitatem exercet, sed propter tertii cuiusdam mortem praestatur atque nomine speciali et proprio caret *h*). Sic, ut exemplis illustretur res m. c. capio primo est, si quid donatur propter alterius mortem, *tum*, si ob hereditatis omissionem aliquid praestatur, *denique*, si heres vel legatarius ex voluntate testatoris propter tertii mortem aliquid praestare tenetur *i*).

§. 12.

Maximum discrimen inter m. c. donationem et quam inter viuos vocant.

Haud scio an opera plane dignum sit ad clariorem m. c. donationis notionem reddendam paucula adiicere de dissimilitudine inter

- f*) Cf. HOFACKERI Principia iur. civil. Rom. Germ. T. II. §. 1014.
- g*) L. 8. L. 13. pr. L. 51. pr. D. de m. c. Donat.
- h*) L. 51. pr. D. eod. et cf. STRUBEN *Rechtl. Bedenken* P. 5. p. 100. *Von den Kennzeichen der Donationis m. c.*
- i*) L. 11. §. 59. eod. cf. HELDFELD *iurisprudentia forensis* T. II. §. 1710.

eam et inter vivos donationem. Donatio inter vivos, ut iam ex praemissis sequitur, pactorum simplicium pars est quoad omnia capita, atque ex regulis conventionis omnimode diiudicanda; haec autem m. c. donatio pactis multis in rebus absimilis cognoscitur, ita, ut mixtum compositumque ex conventionione et ultima voluntate negotium esse videatur (fluctuat inter conventionem et ultimam voluntatem). Itaque maximum inter utramque donationem in eo consistit discrimen, quod *donatio inter vivos* valida iam sit censenda atque perfecta, si modo de paciscentium mutuo satis constet consensu; m. c. *donatio* e contrario ante mortem donantis liberalitatem non reuocantis nunquam perfecta iudicanda. Iam vero eundem mortis causa donans consequi tendit finem, quem sibi quis in ultimis proponit voluntatibus, huncce scilicet, ut non, nisi post mortem, si modo usque ad hanc in eadem animi sententia persistit, haec donatio valere incipiat. Nititur haec dissimilitudo Ulpiani Paulique verbis. *Ille*: "Non videtur perfecta donatio mortis causa facta antequam mors insequatur" *h)*. *Hic*: Sed mortis causa donatio longe differt ab illa vera et absoluta

B 3

, dona-

k) L. 32. D. de m. c. donat.

„donatione, quae ita proficiscitur, vt nullo
 „casu reuocetur” l). Ipsa facultas m. c. dona-
 tionem reuocandi, ita eius naturae coniuncta
 et propria perspicitur, vt separata eique ad-
 emta negotium totum, in simile aliud mute-
 tur scil. in *donationem inter viuos*, quae do-
 natario legitimam praebet causam actione ex
 stipulatu vel conditione ex L. 35. §. 4. et L. 5.
 C. h. t. exigendi, vt promissa liberentur, res-
 que donata traderetur, nisi consummatio,
 quae vocatur ad mortem vsque sit dilata.
 Huiusce rei indolem MARCIANVS ita expo-
 nit m): “Vbi ita donatur mortis causa, vt
 „nullo casu reuocetur *causa donandi magis*
 „est, quam m. c. donatio et ideo periude ha-
 „beri debet atque *alia quaeuis inter viuos do-*
 „natio: ideoque inter viros, et vxores non
 „valet et ideo nec falcidia locum habet, quasi
 „in m. c. donatione.” Disertissimus locus
 laudatus nihilominus auctores admisit diuer-
 sas in partes discedentes n) atque m. c. dona-
 tionem, cui clausula de reuocando adnexa
 donationibus mortis causa adnumerantes. Sed
 quam

l) L. 55. D. eod.

m) L. 27. de m. c. donat.

n) Dissentit inter ceteros Ioh. WOLFGANG TEXTOR D. de
 donatione mortis causa per clausulam adnexam irreuo-
 cabili. Altdorphi 1671.

detur p). Sed praeterea etiam aliquid curae tribuenti mihi, vt iuris auctoritate nixa videatur sententia, quam defendendam elegi, eamque ob causam iuris Codicem nostrum quam diligentissime peruestiganti lex aliqua occurrit, qua diserte atque luculenter m. c. donatio ad partes donationis in genere refertur. MARCELLVS scil. explicans, quodnam sit discrimen inter m. c. capionem et donationem hisce vtitur verbis q): "Nam mortis causa donatur, quo praesens praesenti dat; a mortis causa capi intelligitur et quod non cadit in speciem donationis. --- Locus certe clarior est, quam qui interpretatione aliqua indigeat. Vt, nempe, recte discernetur m. c. capio a donatione mortis causa, dicitur hoc loco: m. c. capionem non esse speciem donationis, ad quam tamen, donationem m. c. esse referendam. Ex his omnibus colligitur, quod per se iam potest intelligi, eadem valere in parte donationis, scil. in m. c. donatione, quae generi tributa inveniuntur, donec demonstrari potest, aliquid in illa mutatum

p) Cf. KOECHI Meditationen über die interessanten Gegenstände der heutigen Civilrechtsgelahrtheit, vbi commentatio singularis legitur de quaestione nobis explicanda. P. 251.

q) I. 33. D. de m. c. donat.

tatum esse, siue sit ademptum, siue adiectum. Itaque omnia quae adhiberi possunt argumenta pro mutui consensus necessitate, cum omni donationi sint communia eo loco leguntur tradita, quo quibus argumentis acceptationis necessitas in donatione in genere defendi atque probari possit ostendimus, ita ut eorum repetitio inutilis foret atque supervacaneus labor.

§. 14.

Acceptatio etiam expresse in donationibus mortis causa legibus praescripta est.

Huic argumentationi haud contemnendae, qua ad mortis causa donationem recte referuntur, quae omnino in donationibus valent, aliae etiam leges sunt adnumerandae, quibus simpliciter acceptationis necessitas in m. c. donatione probari videtur r). Huc pertinet locus iam supra ad alium finem consequendum laudatus, ubi Marcelli leguntur verba s): Nam mortis causa donatur, "quo praesens praesenti dat;" quae verba certissime non simplicem continent enunciationem, sed e

B § consilio

r) WERNHER D. de Acceptatione in Donationibus necessaria. Vitembergae 1724. — §. XVI.

s) L. 38. D. de m. c. d.

consilio Icti donationis causa mortis definitionem ad dissimilitudinem inter eam et m. c. captionem probandam satis idoneam. Quis quaeso, actum quendam, quo praesens praesenti dat, absque mutuo paciscentium consensu intelligere potest t). Itaque etiam haec ex re colligi facile potest, de consensu donatarii ad perficiendam m. c. donationem necessarium esse.

§. 15.

Continuatio.

Maximi etiam adiumenti ad probandam mutui in donatione m. c. consensus necessitatem Papiniani Icti responsa esse videantur quippe quibus donationes m. c. quaedam declarata donatarii voluntate carentes fideicommissa iudicantur, non aliam ob causam, quam quia pars ad donationem ineundam necessaria sc. *acceptatio*, in qua defendenda versamur plane non erat adiecta. Primum responsum haec continet verba u): "Miles ad sororem epistolam, quam post mortem suam aperiri mandavit."

t) Cf. HOEFNER Theoretisch practischer Commentar über die Heineccischen Institutionen. §. 414.

MÜLLER ad Leyfer Obs. 697.

u) L. 75. de Leg. II.

mandavit talem scripsit: scire te volo, do-
 nare me tibi aureos octingentos: *fideicom-*
missum deberi sorori, constitit; nec aliud
probandum in cuiuslibet suprema voluntate.
 Placet enim consistere fideicommissum, ac
 si defunctus cum eo loquatur, quem pre-
 scario remuneratur." -- Ex altero Papiniani
 responso idem sequitur v): "Donationis prae-
 diorum epistolam ignorante filio mater in
 caede sacra verbis fideicommissi non subni-
 xam deposuit et literas tales ad aedituum
 misit: *Instrumentum voluntatis meae post*
mortem meam filio meo tradi volo: Quum
 pluribus heredibus intestato diem suum
 obiisset, *intelligi fideicommissum filio reli-*
ctum respondi: non enim quaeri oportet,
 cum quo de supremis quis loquatur, sed
 in quem voluntatis intentio dirigatur."

§. 16.

Dissentientium rationes et argumenta eorumque re-
futatio.

Commemoratis omnibus, quibus directe
 nostra sententia firmari potest atque defendi,
 mentio quoque earum rationum est facienda,
 per quas dissentientes acceptationis inutilita-
 tem

a) L. 77. §. 2. eod.

tem probare student; et nec quisquam recte
 mihi negare videtur hisce argumentis ma
 gnam inesse veritatis speciem, quae facile in
 ponere non acutissimo potest. Ipsa horum
 argumentorum, quibus nituntur discedentes
 refutatio, quam ita suscipere ausim, ut ali
 quid in ea breuitati concedatur, haud inuti
 lis videtur ad defendendam acceptationis ne
 cessitatem. Nostris temporibus PÜRTMANNVS
 Ictus Lipsiensis nuper mortuus, vir erudi
 tione atque nitore praestans peculiari quodam
 libello x), donatarii consensum in m. c. do
 natione inutilem plane atque ad eam perfici
 ciendam minime necessarium esse contendit
 cui ex iisdem fere rationibus adsentit
 KLÜBER, in eiusdem libelli censura y). Pr
 mo sumtum ex Lege 38 D. de m. c. dona
 tionibus argumentum atque supra laudatum ad pro
 bandam acceptationis necessitatem hac re solu
 peruertique sibi persuadet PÜRTMANNVS z)

x) PÜRTMANN Pr. de mortis causa donatione, absente
 donatore et ignorante donatario facta, iure valida. Lips. 1780.

y) KLÜBER *Kleine juristische Bibliothek*. T. IV. p. 17.

z) Contrariam sententiam defendit etiam RICHTER D. D.
 de Acceptatione in Donationibus mortis causa non neces
 saria. Lips. 1744.

vt contendat, Marcellum verbis: "*quo prae-*
sens praesenti dat", ad docendum inter ca-
 pionem et m. c. donationem discrimen, nar-
 rasse tantum id, quod in donatione causa
 mortis plerumque fieri solet, minime autem
 necessariam donationis ineundae formam con-
 stituisse. Quae tamen adsertio cum nec vlllo
 argumento munita legatur nil valet ad euin-
 dendam acceptationis inutilitatem.

§. 17.

Continuatio.

Sequitur tum aliud argumentum, et gra-
 vissimum quidem scil. quod firmatum vide-
 tur *Lege 4. C. de donat. causa mortis*, vbi
 haec IUSTINIANI verba leguntur a): "*Cum*
de mortis causa donatione dubitabatur; et alii
quidem inter vltimas voluntates eam posue-
re solent, et legatis aggregandam esse censuerunt;
alii autem inter donationes, quae inter viuos
consistunt eam posuerunt: dubitate eorum
explosa, sancimus omnes mortis causa dona-
ationes,

Dissentiunt etiam fratres OVERBECK in *Meditatio-*
nen über verschiedene Rechtsmaterien. T. 7. p. 144. sed
 in hac commentatione falsa veris mixta sunt. Nego-
 tia inter se mutantur et vbique ponuntur, quae ra-
 tionibus erant probanda.

a) Cf. §. 1. I. de donat. et L. 37. D. de donat. m. c.

„fiones, siue iuxta mortem facientis fuerint
 „celebratae, siue longiore cogitatione mortis
 „subsecutae sunt, *actis minime indigere: ne-*
 „*que expectare pblicarum personarum prae-*
 „*sentiam, et ea, quae super huiusmodi argu-*
 „*mentis solent adhiberi: sed ita res procedat,*
 „*vt si quinque testibus praesentibus vel in-*
 „*scriptis, vel sine literarum suppositione ali-*
 „*quis voluerit mortis causa donationem face-*
 „*re, et sine monumentorum accessione res ge-*
 „*sta maneat firmitate vallata, et nullam in-*
 „*ea calumniam accipiat: neque propter hoc*
 „*quod gesta non accesserunt, inefficax esse*
 „*atque inutilis videatur: et omnes effectus*
 „*sortiatur, quos vltimae habent voluntates*
 „*neque ex quacunque parte absimilis eis in-*
 „*telligitur.*” Magna lis orta erat inter eos
 qui Cassio Longino Icto nomina dederant
 interque eos, qui Iulianum secuti de quaestio-
 ne, vtrum donationibus *inter viuos* ^{b)}, an le-
 gatis *vltimisque voluntatibus* adnumerandae
 essent donationes m. c.? Ex Cassianorum sen-
 tentia donationes erant inter viuos; qui Iu-
 liani a partibus stetero ad vltimas voluntates

b) Ad donationis inter viuos m. c. donatio pertinere nulli
 modo potest, quamquam hoc est certissimum eam esse
 donationis in genere speciem, quam vocant.

referebant m. c. donatione. Iustiniani hoc non erat consilium, ut Ictorum certamen decideretur, quamquam ab initio videri posse spectare ad Ictos de donationum m. c. natura diuersas in partes discedentes. Ceterum satis constat ex prima artis interpretandi regula, quaeuis iuris capita ex genuina sua sede esse explicanda; Quae vero sedes in praesenti materia perspicitur ad finem legis citatae, ubi satis diserte ait Imperator se non de *forma contrahendi*, sed *effectibus tantum* sentire et hactenus per omnia *ferè* se m. c. donationes vltimis voluntatibus equiparasse tradit c). Praeterea etiam haec lex generalis correctoria strictissimae est interpretationis et nequaquam legibus ceteris specialibus, quae acceptationem ad donationem m. c. perficiendam requirunt, derogare potest. Ipsi etiam aduersarii concedunt, donationes m. c. non quoad omnia capita legatis esse equiparatas et admittunt v. c. haec maximi momenti discrimina: 1) ut Donatio m. c. non, uti legata, ab aditione hereditatis pendeat, sed sola donationis morte confirmetur d) 2) in huiusmodi donationibus, quando quaeratur, an quis capere possit,

c) WERTHER L. c. §. 17.

d) L. 32. D. de donat. m. c.

possit, non donationis sed mortis tempus inspiciatur, cum in legatis etiam tempus facti testamenti inspiciendum sit *e*) 3) Donatio m. c. in singulos annos facta pro vna habeatur *f*), et ad heredes donatarii quoque transeat, quod in legatis itidem aliter sese habet 4) mortis causa patre permittente et consentiente filiusfamilias donare possit *g*), 5) denique non obstante querela inoff. testamenti donatio m. c. sit valida *h*).

Tertiam denique argumentationem, qua acceptationis necessitas negatur, quaestio haec mota praebet: Quem ad finem requiratur donatarii consensus, cum nihilominus donatio ipsa ad extremum usque vitae halitum possit reuocari? Soluitur tamen quaestio, sola, ut mihi videtur, admonitione, acceptationem non in eum casum si reuocetur, sed in illum, si accideret, ut ante mortem donantis non reuocata sit donatio necessariam esse.

e) L. 22. D. eod.

f) L. 35. D. eod.

g) L. 25. D. h. t.

h) L. 5. §. 17. de his, quae ut indignis.

Cf. FABER Diss. de legatorum et m. c. donationum differentiis. Gotting. 1765.

§. 18.

Magnum est discrimen inter m. c. donationem in specie interque eam, quae in vim fideicommissi valet.

Ex his omnibus sequitur, m. c. donationem vltimis voluntatibus non esse comparatam, nisi respectu *effectus* et quoad *formam externam*, ad quam legibus praescripta solennitas, scil. quinque testium praesentia referenda. Certe nisi acceptatio donatarii ad ineundam m. c. donationem requiratur; nulla plane inter eam et fideicommissum esset dissimilitudo, ita vt adnumerata m. c. donatione vltimis voluntatibus, eandem retinere et a legatis atque fideicommissis multis in rebus seiungere (vid. §. 17.) minime opus fuisset.

His mihi satis firmata videtur, cui subscripsi, sententia, quae etiam in causis agendis maximi est momenti. Nam, quamquam m. c. donatio, non adhibito donatario facta, nonnumquam ex alio capite valere potest scil. aut vt *remissio simplex i)* aut *in vim fideicommissi k)*, tamen multi interest, vtrum vt donatio m. c. in specie, an ex alio capite seruetur? Etiam v. c. non adita hereditate m. c. donatio valida

j) L. 23 D. de m. c. donat.

k) Arg. leg. 75 et 77 de leg. 2.

da servatur; sed donatio m. c. sine donatarii consensu facta, etiamsi omnibus fideicommissi gaudeat requisitis in hoc casu inualida censetur, quia legata in testamento destituto non valent et haec non acceptata m. c. donatio ex natura legatorum sola est diuidicanda. Filius familias deinde patre consentiente m. c. donare potest; non acceptata autem donatio m. c. ex liberalitate filii familias etiam in vi fideicommissi non est valida, quia filio familias non competit testamentifatio activa. --- Cetera mittam discrimina, cum haec mihi idonea videntur ad dissimilitudinem docendam inter m. c. donationem in specie validam, et eam, quae ob defectum declarationis consensus tanquam fideicommissum seruatur.

In

Con

Do

Ius

Fili

Thes

T b e s e s.

III.

*In negotiorum gestione culpa leuissima prae-
standa.*

II.

*Consensus fictus nequaquam est causa obligatio-
num quasi ex contractu.*

III.

*Donatio quingentorum solidorum modum exce-
dens coram iudice competenti fieri debet.*

IV.

Ius suppliciorum ciuitati est denegandum.

V.

*Filiusfamilias ad soluendum mutuun, si Scto
Macedoniano iurato renunciauerit, omnino
tenetur.*

VI.

VI.

Quaestio: utrum potestas executiua vni, an pluribus sit tribuenda? quaestio est sola prudentiae, a ciuium cultu dependens.

VII.

Matrimonium ad Legem Salicam in republica non tolerandum.

VIII.

Distinctio inter dolum directum et indirectum in iure criminali probari nequit.

Göttingen, Diss., 1796-97

ULB Halle

3

005 303 338

SB

B.I.G.

Farbkarte #13

COMMENTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA ¹⁴

DE

ACCEPTATIONIS,

QVAM VVLGO VOCANT,

NECESSITATE IN DONATIONIBVS MORTIS CAUSA

QVAM

SVB AVSPICIIIS REGIIS

ILLVSTRIS IVRISCONSVLTORVM ORDINIS
AVCTORITATE

PRO

SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS

RITE CAPESSENDIS

PVBLCICE DEFENDET

DIE XXX DECEMBRIS MDCCCXCVII

DETLEVICVS FRIDER. DREVES

BOICEVIRGO - MEGAPOLITANVS.

GOTTINGAE

TYPIS IOANN. CHRISTIAN. DIETERICH.